

Opprettet 1858

Norges geologiske undersøkelse

OSLO-KONTORET

Eilert Sundtsgt. 32

Oslo 2

Tlf. 44 97 95

Oslo 10. mars 1975.

SRØ/EO/0-75033

Ing. Vidar Tveiten

3840 SELJORD

RAPPORT FRA NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE VEDRØRENDE GRUNNVANNSFORSYNING TIL FYRESDAL SENTRUM FRA OMRÅDENE VED UTLØPET AV SITJÅI OG VED GRUNNEVIK.

Uttalelse fra Norges geologiske undersøkelse etter befaring ved statsgeolog S.R. Østmo 18. oktober 1974. I befaringen deltok også komm.ing. Berge og ing. V. Tveiten. De hydrogeologiske undersøkelsesboringene ble utført av ing. H. Henriksen og ing. B. Aastebøl i tiden 28/1 - 30/1- 1975 og av ing. B. Aastebøl i tiden 11/2 - 14/2 og 18/2 - 20/2- 1975. Det ble sonderboret ti steder og satt ned tre 5/4" prøvebrønn (sandspiss) i pkt. II, III og IX for uttak av vannprøver og prøver av materialet i forskjellige dyp.

En generell beskrivelse av grunnvannsforholdene og løsavsetningen i området nord for Fyresdal sentrum er gitt av ing. T. Klemetsrud i rapport hvor undersøkelsene ble utført i tidsrommet 18/7-20/7- 1972. Denne rapporten konkluderte med at det var meget gode muligheter for uttak av grunnvann på flaten mellom Modalsåi og Daleåna på Arne Dalene's eiendom.

De nye undersøkelsene ved Fyresdal sentrum ble gjort for om mulig å finne egnede avsetninger for uttak av grunnvann her, slik at kommunen slapp å legge en overføringsledning på 2,4 km, samtidig som betjeningen av anlegget vil bli lettere.

Løsavsetningene både ved Grunnvik og Moland utgjør de ytre delene av den deltaflaten som ble avsatt av smeltevann under innlandsisens avsmeltning for ca. 9000 år siden. Smeltevannet som fulgte dalføret fra nord mot syd, avsatte det groveste materialet i den nordre delen av deltaflaten. Materialet avtar så i kornstørrelse ut mot de ytre delene av deltaflaten hvor sedimentasjonsfor-

holdene ble roligere. Kornstørrelsen avtar også vanligvis fra overflaten mot dypet.

Alle boringene i vika ved Fyresvatnet sydvest for Fyresdal sentrum viser at det her er grovere materiale over finere materiale (se vedlegg). Under prøvetakingen fikk vi imidlertid opp organisk materiale (trevirke, humus o.l.). Dette viser at i den ytre delen av deltaet er løsavsetningene enten skylt ut over organisk materiale, eller at både det organiske materialet og sanden er skylt ut samtidig i Fyresvatnet. Sitjeåi har lagt opp et delta ut i Fyresvatnet, som faller sammen med de forannevnte utskylte massene.

Boringene viser at det er forholdsvis, grunt til fjelloverflaten, med største observerte dybde 17 m. Finmaterialet (tette masser) kommer imidlertid vanligvis allerede på 10 m's dyp eller mindre.

Høyeste grunnvannsstand ved de tre prøveboringene ligger ca. 1 m under markoverflaten.

Fyresvatnet har en regulerings høyde på 4 m. Dette gjør at det eneste stedet som viser stor nok dybde på avsetningene er pkt. IX, selv om de brukbare massene også her er i minste laget. Siktekurvene for materialet fra 12-13 m og 14-15 m's dyp viser mindre finmateriale, enn hva som er i grunnen. Dette skyldes at det fineste materialet er vasket vekk ved spylingen. Det bør imidlertid være teknisk mulig å få ut ca. 400 l pr. min. fra en 10" borebrønn ved pkt. IX. NGU vil, dersom det blir aktuelt å bore på dette stedet, gi en nærmere utredning om den tekniske utviklingen av borebrønnen.

Det som gjør det betenkelig å anlegge en borebrønn i området ved Fyresvatnet, sydvest for Fyresdal sentrum, er vannets kjemiske sammensetning.

Vi fikk meget organisk materiale opp ved boringene.

I de dyp hvor et eventuelt vanninntak må ligge hadde grunnvannet en meget ubehagelig lukt, samtidig som vannet hadde en "flau" smak. Ammoniakk- og sulfat-innholdet er høyere enn vanlig. Innholdet av jern i analysene fra de aktuelle dyp er atskillig høyere enn ønskelig for et godt bruksvann. Summen av jern og mangan skal ikke overstige 0,3 mg pr. l. Vannet fra samtlige

dyp reagerer temmelig sterkt surt. Dette viser at vi har reduserende forhold i grunnen.

Det er ikke tatt bakteriologiske prøver av grunnvannet.

Både lukten, som trolig er $H_2 S$, og jerninnholdet lar seg fjerne, i beste fall ved lufting og filtrering. Det kan imidlertid også bli nødvendig med andre tiltak for å få fjernet dette. Selv om muligens annleggskostningene ved de tekniske installasjonene av dette renseutstyret ikke blir dyrere enn den tidligere nevnte 2,4 km vannledningen, så vil trolig driftsutgiftene bli vesentlig høyere.

Norges geologiske undersøkelse vil fraråde at man benytter grunnvannet fra det undersøkte området sydvest for Fyresdal sentrum, når man har så godt råvann tilgjengelig som grunnvannet fra området ved Modalsåi-Daleåna (se tidligere NGU-rapport ved ing. T. Klemetsrud).

Nærmere opplysninger om den kjemiske kvaliteten på grunnvannet bør rettes til Statens Institutt for Folkehelse.

Sønderboring (pkt. X) ved Grunnevik viste at materialet her er for finkornet for uttak av tilstrekkelige grunnvannsmengder. Det var også meget grunt til fjelloverflaten.

Vi står gjerne til videre tjeneste.

Norges geologiske undersøkelse

Svein Roar Østmo

Statsgeolog

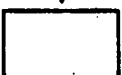
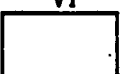
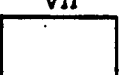
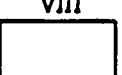
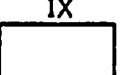
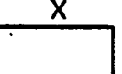
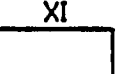
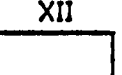
- Vedlegg 1: Sønderboringer
 " 2: Prøvebrønn II
 " 3: " III
 " 4: " IX
 5: Sikteanalyser, prøvebrønn II
 6: " " IX
 7: kjemiske vannanalyser, prøvebrønn II,
 8: " " " III
 9: " " " IX
 10: kart over Grunnevik, Fyresdal
 11: kart over området sydvest for Fyresdal sentrum.

Sonderboringer sydvest for Fyresdal sentrum ved Fyresvatnet
og i Grunnevik, Fyresdal kommune.

- Pkt. I: 0 - 8 m : sand
8 - 12 m : sand, finkornet materiale.
12 m : avsluttet boring
- Pkt. IV: 0 - 15 m : sand, grovest i toppen med overgang til
mer finkornet mot dypet (silt ?)
- 17 m : meget finkornet (leire ?)
17 m : stopp - fjell.
- Pkt. V: 0 - 2 m : stein - grovt materiale
2 - 6 m : finkornet materiale
6 - 8 m : grov sand
8 - 10 m : finkornet materiale med en del stein
10 m : stopp - fjell
- Pkt. VI: 0 - 3 m : stein - grovt materiale
3 - 5,7 m : grov sand
5,7 m : stopp - fjell
- Pkt. VII: 2 m : stopp - fjell
- Pkt. VIII: 0 - 4,5 m : grov sand med noe grus
4,5 - 7 m : silt løst lagret
7 - 10 m : silt med leire
- Pkt. X: - 7 m : finsand - silt
7 m : stopp - fjell

5/4" prøvebrønn ved Sitjeåa's utløp i Fyresvatnet.

DYP I METER UNDER MARKOVERFLATEN	LAGDELING BESTEMT VED SONDERBORING	PRÖVE FOR KORNFORDELINGS- ANALYSE, SANDPR. NR.	PRÖVE FOR KJEMISK ANALYSE VANNPRÖVE NR. VANNMENGDE l/m ³
	grunnyannstand		
2	grov sand med grus ikke lukt med flau smak på vannet	I 	1 110
3			
4	Middels og fin sand, noe grus	II 	2 10
5			
6	Middels sand, organisk materiale. Vannet ble ikke rent og det lukter H ₂ S	III' 	3 20
7			
8	Fin og middels sand. Fikk opp noe siltig leire under spyling. Ikke vannprøve.	IV 	4
9			
10	Fint materiale, ikke vannprøve.	V 	5
11			
12		VI 	6
13			
14		VII 	7
15			
16		VIII 	8
17			
18		IX 	9
19			
20		X' 	10
21			
22		XI 	11
23			
24		XII 	12
25			

5/4" prøvebrønn Sitjeåa's utløp i Fyresvatnet

(Prøvene fra pkt. III er ikke siktet).

DYP I METER UNDER MARKOVERFLATEN	LAGDELING BESTEMT VED SONDERBORING	PRØVE FOR KORNFORDELINGS- ANALYSE, SANDPR. NR.	PRØVE FOR KJEMISK ANALYS VANNPRØVE NR VANNMENGDE l/mi
2	grunnvannstand	I	1
3	sand		<input type="text"/>
4	sand og grus	II	2
5	God smak, ingen lukt på vannet.		150
6	Grus og sand. Organisk materiale Lukt av H ₂ S og flau smak	III'	3
7			210
8	Finsand. Tette masser. Mye organisk materiale. Lukt av H ₂ S.	IV	4
9			5
10	Finsand og noe silt. Mye organisk materiale. Ikke vannprøve	V	5
11			<input type="text"/>
12		VI	6
13		<input type="text"/>	<input type="text"/>
14		VII	7
15		<input type="text"/>	<input type="text"/>
16		VIII	8
17		<input type="text"/>	<input type="text"/>
18		IX	9
19		<input type="text"/>	<input type="text"/>
20		X	10
21		<input type="text"/>	<input type="text"/>
22		XI	11
23		<input type="text"/>	<input type="text"/>
24		XII	12
25		<input type="text"/>	<input type="text"/>

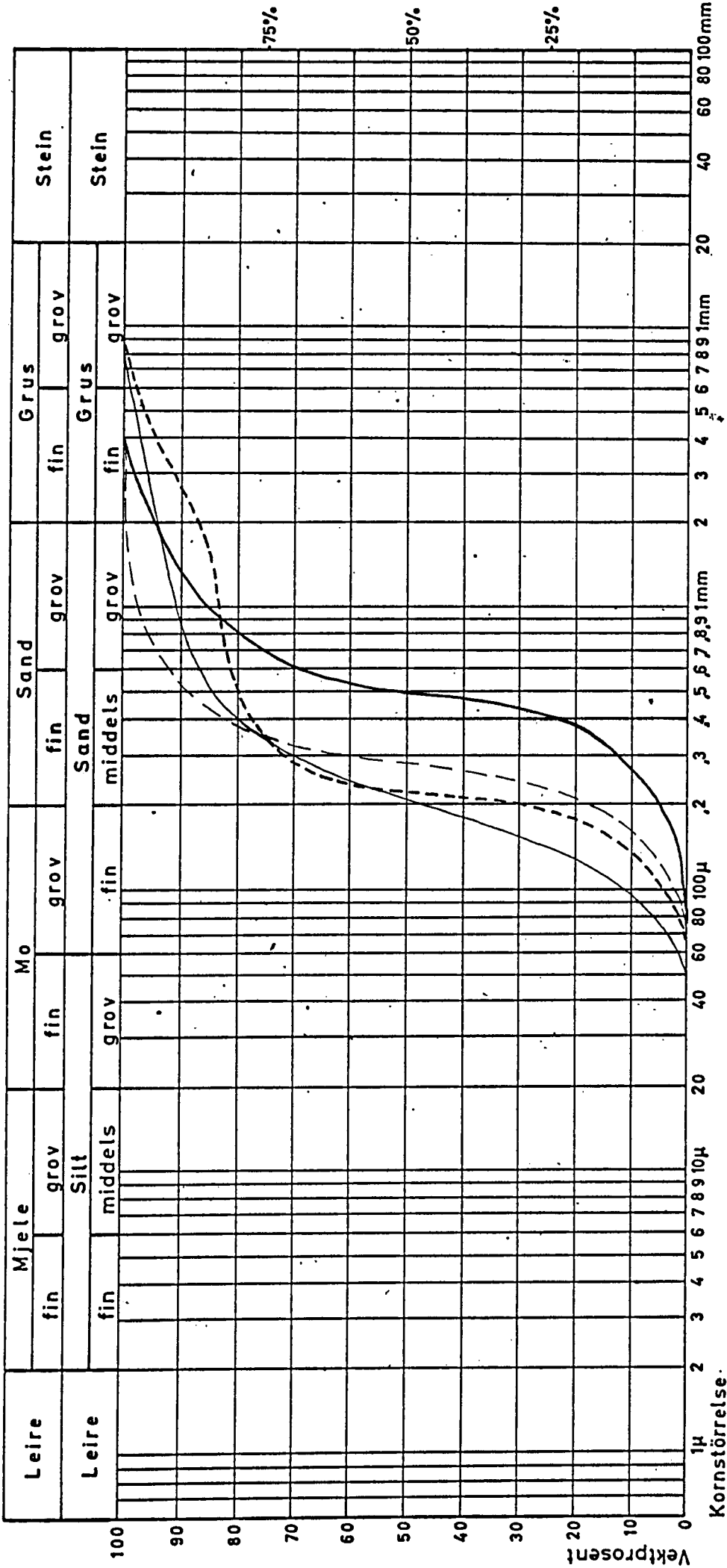
Profil fra: Pkt. IX, sydvest for Fyresdal sentrum.

VEDLEGG

5/4" prøvebrønn i vestsiden av vika.

DYP I METER UNDER MARKOVERFLATEN	LAGDELING BESTEMT VED SONDERBORING	PRÖVE FOR KORNFORDDELINGS- ANALYSE, SANDPR. NR.	PRÖVE FOR KJEMISK ANALYSE VANNPRÖVE NR. VANNMENGDE l/m ³
	---grunnvannstand		
2		I	1
3			
4	Grov og middels sand. Ikke lukt og smak	II	2 80
5			
6	Middels og fin sand med noe grus Ikke vannprøve	III'	3
7			
8	Middels sand. Vannet luktet H ₂ S	IV	4 40
9			
10	Middels sand med noe grus. Vannet luktet H ₂ S	V	5 60
11			
12	Middels sand med noe grus. Mer finmateriale enn siktekurven viser p.g.a. at finmaterialet vaskes vekk. Vannet luktet H ₂ S	VI	6 10
13			
14	Samme som for 12 - 13 m.	VII	7
15			
16		VIII	8
17			
18		IX	9
19			
20		X'	10
21			
22		XI	11
23			
24		XII	12
25			

Kornfordelingskurver

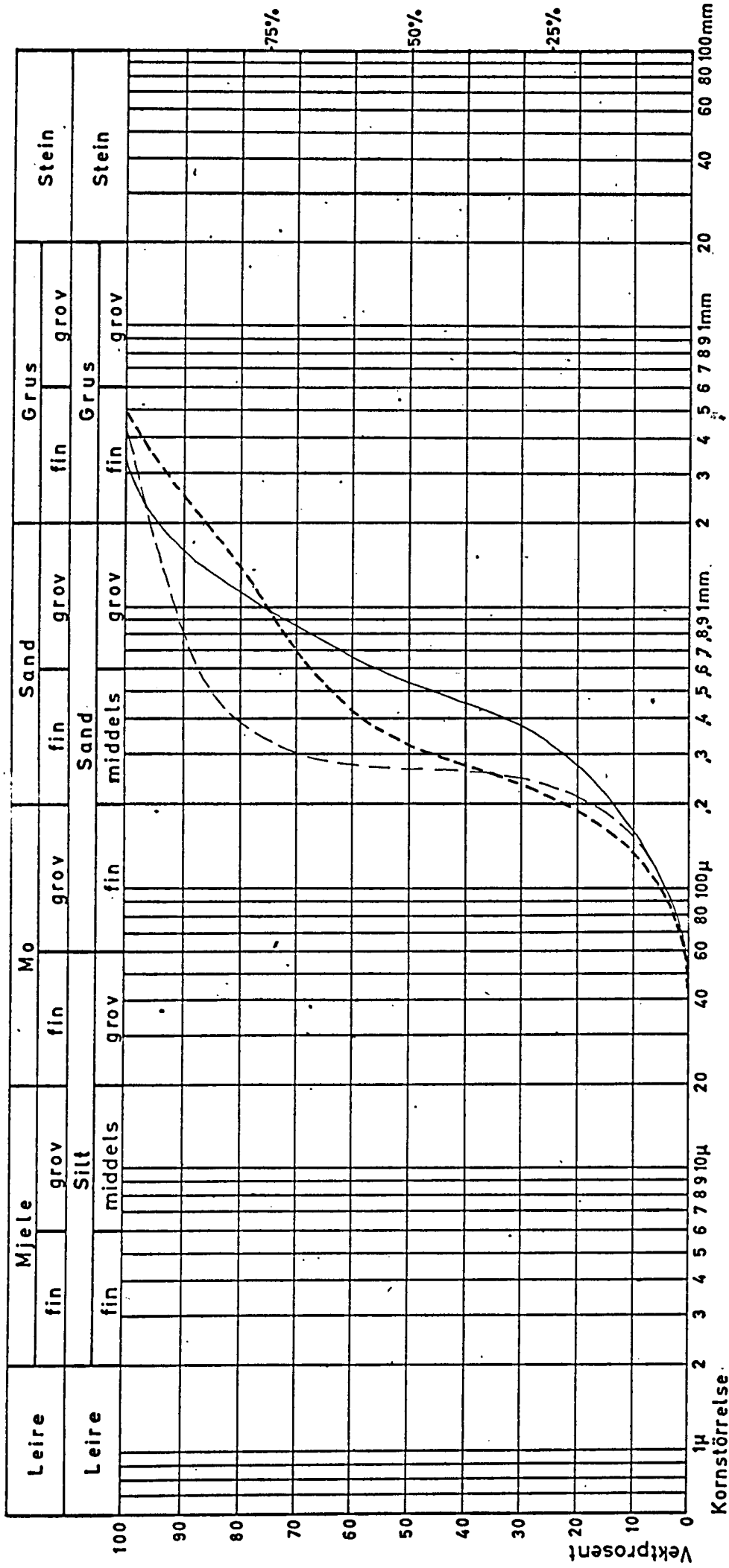
Iegn	Prøve nr.	Sted	Dyp	Kornstørrelse												
				>20 mm	<0,002 mm	Md	M	So	S k	Sk	Merknader					
---		FYRESDAL, PKT. II	2-5 m			0.49										
---		"	4-5 "			0.22										
---		"	6-7 "			0.28										
---		"	8-9 "			0.21										

Norges geologiske undersøkelse Østl. 25/2 1975
 Steen Rønne Østmo

Vedlegg 5.

Kornfordelingskurver

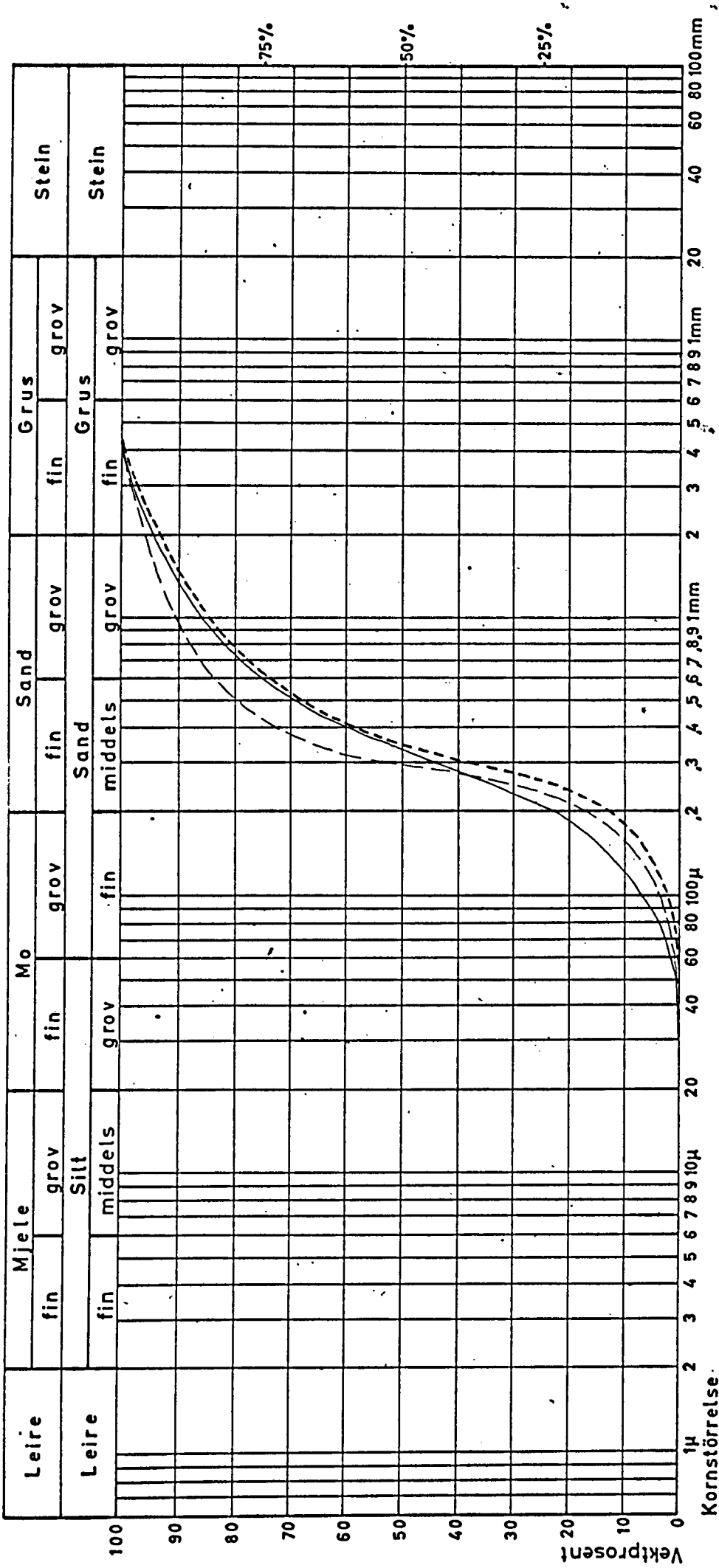
Tegn	Prøve nr.	Sted	Dyp	>20 mm	<0,002 mm	Md	M	So	S.k	Merknader
---		FYRESDAL, PKT. IX	4-5 m			0.54				
---		" "	6-7 "			0.33				
---		" "	8-9 "			0.26				

Vedlegg 6

Norges geologiske undersøkelse, Oslo 1975-1975

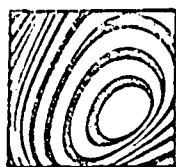
S. D. Gjermund

Kornfordelingskurver

Teqn	Prøve nr.	Sted	Dyp	>20 mm	<0,002 mm	Md	M	S ₀	S _k	Merknader
---		FYRESDAL, PKT. IX	10-11m			0.29				
---		"	12-13"			0.35				
---		"	14-15"			0.33				

Norges geologiske undersøkelse, Oslo 25/2 - 1975
S. Q. Ahm

NORSK VANNANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
 Telefon (02) 538078
 Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 754

J.nr. V- 288

Dato 4/3-75 *dm*

Rekvirent Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra Fyresdal
 Prøve tatt 19/2-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk. Pkt. II, 2 - 3 m. 30 min.

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	6,10
Spes.ledningsevne, 20°C	$\mu\text{S}/\text{cm}$	62,0
Turbiditet	J.T.U.	4,2
Farge	mg Pt/l	85
Hårdhet, total	°dH	0,70
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	3,0
Bikarbonathårdhet (ber.)	°dH	0,85
Permangant tall ...	mg KMnO_4/l	16,3
Jern	mg Fe/l	10,35
Mangan	mg Mn/l	0,223
Ammoniakk	mg N/l	0,12
Nitritt	mg N/l	< 0,005
Nitrat	mg N/l	0,02
Fosfor, totalt	μg P/l	-
Sulfat	mg SO_4/l	1,5
Klorid	mg Cl/l	4,0

NORSK VANNANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
Telefon (02) 538078
Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 755

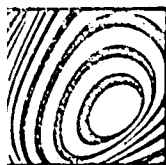
J.nr. V- 289

Dato 4/3-75

Rekvirent   Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra   Fyresdal
 Prøve tatt   19/2-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk.   Pkt. II, 6 - 7 m. 30 min.

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	6,35	
Spes.ledningsevne, 20°C	µS/cm	65,8	
Turbiditet	J.T.U.	3,5	
Farge	mg Pt/l	70	
Hårdhet, total	°dH	1,1	
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	4,0	
Bikarbonathårdhet (ber.)	°dH	1,1	
Permangantall .	mg KMnO ₄ /l	13,0	
Jern	mg Fe/l	6,67	
Mangan	mg Mn/l	0,160	
Ammoniakk	mg N/l	0,27	
Nitritt	mg N/l	< 0,005	
Nitrat	mg N/l	< 0,01	
Fosfor, totalt	µg P/l		
Sulfat	mg SO ₄ /l	1,0	
Klorid	mg Cl/l	3,5	

NORSK VANNANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
 Telefon (02) 538078
 Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 749

J.nr. V- 283

Dato 4/3-75 *SVU*

Rekvirent Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra Fyresdal
 Prøve tatt 29/1-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk. 4 - 5 m. Pkt. III

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	5,75
Spes.ledningsevne, 20°C	µS/cm	51,0
Turbiditet	J.T.U.	0,38
Farge	mg Pt/l	< 5
Hårdhet, total	°dH	0,85
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	3,0
Bikarbonathårdhet (ber.)	°dH	0,85
Permangant tall	mg KMnO ₄ /l	4,9
Jern	mg Fe/l	0,024
Mangan	mg Mn/l	< 0,01
Ammoniakk	mg N/l	< 0,005
Nitritt	mg N/l	< 0,005
Nitrat	mg N/l	0,15
Fosfor, totalt	µg P/l	
Sulfat	mg SO ₄ /l	5,0
Klorid	mg Cl/l	4,0

NORSK VANNANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
Telefon (02) 538078
Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 750

J.nr. V- 284

Dato 4/3-75 *dm*

Rekvirent Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra Fyresdal
 Prøve tatt 29/1-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk. 6 - 7 m. Pkt. III

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	5,80	
Spes.ledningsevne, 20°C	$\mu\text{S}/\text{cm}$	41,7	
Turbiditet	J.T.U.	1,9	
Farge	mg Pt/l	30	
Hårdhet, total	°dH	0,60	
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	1,5	
Bikarbonathårdhet (ber.)	°dH	0,42	
Permangantttall .	mg KMnO_4/l	4,9	
Jern	mg Fe/l	2,18	
Mangan	mg Mn/l	0,019	
Ammoniakk	mg N/l	0,022	
Nitritt	mg N/l	< 0,005	
Nitrat	mg N/l	< 0,01	
Fosfor, totalt	μg P/l		
Sulfat	mg SO_4/l	3,5	
Klorid	mg Cl/l	4,5	

NORSK VANNANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
Telefon (02) 538078
Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 751

J.nr. V- 285

Dato 4/3-75
[Signature]

Rekvirent   Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra   Fyresdal
 Prøve tatt   12/2-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk.   Pkt. IX 4 - 5 m. 30 min.

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	5,45	
Spes.ledningsevne, 20°C	$\mu\text{S}/\text{cm}$	51,4	
Turbiditet	J.T.U.	0,66	
Farge	mg Pt/l	14	
Hårdhet, total	°dH	0,65	
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	1,5	
Bikarbonathårdhet (ber.)	°dH	0,42	
Permangant tall ..	mg KMnO_4/l	14,0	
Jern	mg Fe/l	0,109	
Mangan	mg Mn/l	0,026	
Ammoniakk	mg N/l	0,063	
Nitritt	mg N/l	< 0,005	
Nitrat	mg N/l	0,45	
Fosfor, totalt	μg P/l	-	
Sulfat	mg SO_4/l	6,5	
Klorid	mg Cl/l	4,5	

NORSK VANNEANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
 Telefon (02) 538078
 Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 752

J.nr. V- 286

Dato 4/3-75

Rekvirent Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra Fyresdal
 Prøve tatt 13/2-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk. Pkt. IX 8 - 9 m. 30 min.

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	5,75
Spes.ledningsevne, 20°C	$\mu\text{S/cm}$	75,0
Turbiditet	J.T.U.	2,8
Farge	mg Pt/l	22
Hårdhet, total	$^{\circ}\text{dH}$	1,1
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	3,0
Bikarbonathårdhet (ber.)	$^{\circ}\text{dH}$	0,85
Permangant tall ...	mg KMnO_4/l	8,1
Jern	mg Fe/l	2,47
Mangan	mg Mn/l	0,042
Ammoniakk	mg N/l	0,082
Nitritt	mg N/l	< 0,005
Nitrat	mg N/l	< 0,01
Fosfor, totalt	μg P/l	
Sulfat	mg SO_4/l	11,5
Klorid	mg Cl/l	6,5

NORSK VANNANALYSE AS

Maries vei 20 - Postboks 160 - 1322 Høvik
 Telefon (02) 53 80 78
 Bankgiro 6022.05.15837 - Postgiro 350814

Anal.nr.: 753
 J.nr. V- 287
 Dato 4/3-75 *071*

Rekvirent Norges geologiske undersøkelse
 Prøve fra Fyresdal
 Prøve tatt 13/2-75
 Prøve ankommet: 21/2-75
 Prøve mrk. Pkt. IX 10 - 11 m. 30 min.

Analyseresultater:

Surhetsgrad	pH	5,80	
Spes.ledningsevne, 20°C	µS/cm	78,7	
Turbiditet	J.T.U.	0,59	
Farge	mg Pt/l	12	
Hårdhet, total	°dH	1,3	
Alkalitet	ml 0,1N HCl/l	3,5	
Bikarbonathårdhet (ber.)	°dH	1,0	
Permangantttall ...	mg KMnO ₄ /l	7,8	
Jern	mg Fe/l	0,96	
Mangan	mg Mn/l	0,023	
Ammoniakk	mg N/l	0,030	
Nitritt	mg N/l	< 0,005	
Nitrat	mg N/l	< 0,01	
Fosfor, totalt	µg P/l		
Sulfat	mg SO ₄ /l	9,5	
Klorid	mg Cl/l	6,0	

Vedlegg 10.
Fyresdal

